

naj se pregleda: ali je polno, napéto, terdo in svitlo in de med nogama globoko doli ne visi, ampak de se po dolgim in širokim pod vampam razprostuje. Po molži pa, kadar je krava do čistiga pomolzena, mora biti vime mehko, rahlo in prazni mošnji enako. Vivena brez teh znamenj niso molzne ampak le mesnate.

Sèsci se morajo vsi štirje molzti dati; če le eden odpové, se vé, de mora vime popačeno biti. Tudi se take krave dobijo, ktere imajo razun štirih molznih, še dva manjši sesca, ktera pa ne molzeta: te baže krave — namreč s šestimi sesci — so večidel za mléko dobre. Skušnja uči, de so take krave, pri kterih so vsi štirje sesci enako veliki in eden od družiga enako delječ stojé, in de niso preširoki in predebeli, ampak dolgi in tanjki, narboljši. Vsak izrastik na sescih, naj bo bradovica ali pa kaka druga gerča ali rana, mléko zaderžuje in kravi, kader se molze, bolečine prizadeva. Zvedeni kmetovavci tako vime nar več obrajtajo, ktero je gólo, ali pa le z majhnimi, tanjkimi in svitlimi kocincami obrašeno.

2. Mlečne žile, zmed kterih se po obedveh stranéh vampa po dve veči vidite, so veljavne znamenja, ali je krava dobromolzna ali ne. Če so očitno napéte, to je, polne in debéle, in pri tem tudi krive, zavite in vozlate; potem, če so jamice, v ktere se mlečne žile na vampu podajo, posebno na levi strani, velike in očitne: so tó gotove znamenja velike mlečne posóde, kámor se mléko zbera, in spričujejo, de ima krava pri dobri klaji gotovo obilo mléka. Tukaj moramo pa opomniti, de je veliko taciéh živinorednikov, kteri v svojih krivih mislih močno po vampu napete žile zató obrajtajo, kér menijo, de je mléko v njih, in de po teh žilah mléko v vime priteka! To pa ni res; imenovane mlečne žile nimajo mléka, ampak le kri v sebi, iz ktere se še le v vimenu mléko dela.

Razun tega niste obedve mlečni žili enako močni; po navadi je vselej ena in sicer na levi strani veči od druge, ktera se zató tudi poglavitna mlečna žila imenuje. Ako se imenovani dve veliki žili v več manjših žilic z razločnimi jamicami razdelite, preden se na vampu končate: je to znamenje posebno dobre krave.

3. Tudi koža in dlaka ste znamenji, iz kterih se pozná, ali je krava za molžo ali ne. Koža mora namreč tanjka, lahka, voljna in gibčna, dlaka pa kratka in mehka biti. Krave z debelo in terdo kožo, z debelo in pokonci stoječo dlako, niso za molžo veliko obrajtane.

4. Život nima premočan, kosti pa ne predebele biti; vrat in gobec naj bosta dolga, zadnji del ima širok, sprednji paložji, herbet raven, ne vpognjen, rep pa dolg in tenak biti. Nekteri terdijo, de je tudi tista krava za molžo dobra, ktera ima tanjke in svitlé rogé. Dobro živinče mora srednje velikosti, in skorej bi rekel, tudi bolj drobniga života biti. Kdor se s kravami delj časa pečá, bo kravo iz teh znamenj že o pervim pogledu spoznal ali je za molžo kaj vredna ali ne.

(Konec sledí.)

Dobra moka.

Znamnja, po kterih se da dobra moka spoznati, so téle: Dobra moka se mora perstov prijeti, ne pa skozi vsako luknjico se preveč vsipati, ako je le kolčikaj žakelj preguljen; v pesti se mora, ako se skupej stisne, v kepo sprijeti, ne pa skozi perste vsuti, in če se z rokó potlači, se mora také rekoč

tudi koža perstov delj časa na moki poznáti; med perstmi se mora mehka, voljna, pa vender nekoliko čversta im ojstra čutiti; ako se z nožem po nji pritisne, se mora močno na obadva kraja razgerniti, in iz nje z vodó napravljeno testó mora kmalo terdo postati. Če se ti suha moka, kader jo v pesti skupej stisneš in na mizo položiš, ne razsuje, ampak v kepi ostane, je vselej dobra; drugači pa je večidel poblojena moka.

Lastnosti dobre moke raznih žit so pa téle: Rěžéna dobro somljeta in otrobov prosta, mora bela, suha, gosta in rahla, brez peska in prahu, čistiga in dobriga duha in okusa biti, ne prestara in preležana, ali pa ravnokar somljeta biti, in se mora, če se práv spravi in večkrat premeša, dolgo časa hraniti dati. Slaba ali spridena je pa rumena ali rujava, vlažna, svalkasta, zatuhnjena, plésnjiva, trohljiva, grenjka, červiva, cunjava, kakor tudi zoperniga duha in okusa. — Narboljši pšenična moka je tista, ki ji cvét (Mundmehl) pravijo; bela mora biti kakor sneg, lahka, med perstmi voljna in popolnoma suha; ako se med dlanama mane, mora rahlo šumeti, se v osmih delih mlačniga kropa kakor mléko raztopiti, in po verhu imenovane razmoke ne sme nič luskoviga ali kaj družiga plavati. Kader je pa pšenična moka v koscih, morajo kosci veliki in lahki, mehki in brez vsiga duha in okusa, in znotraj, ako se razdrobí, beli kot sneg biti; če so pa rumeni ali sivopisani ali pa plésnjivi, če po kislobi ali trohljivosti dišé, takrat ni moka pridna. — Navadna ali srednja pšenična moka mora pa nekoliko rumenkaste farbe, suha in težka biti; če se v roko vzame, se mora perstov prijeti in v kepe stisniti dati, tudi ne sme dišati. Slaba moka je, ako je kerhka, to je, ako se ne da v kepo stisniti, posebno moka snetjave pšenice, ali če je vmazana ali slabiga duha, stara in preležana. — Moka iz laškiga pšena (rajža) mora práv práv drobna, čista, lepó bela in suha biti, in ne sme nobeniga družiga slaja in duha imeti. — Po teh lastnostih se da tudi dobrota vsih družih mok lahko spoznati in od slabih ločiti.

Prijatelske vošila mojim rojakam.

Prijazno se moramo poméniti, kaj je práv, kaj ne — de se bo zvedilo, kakó bi se dalo pomagati.

V nekterih spodnjih krajih naše domovine, kterih mi posamezno imenovati ni treba, je revšina kmetov také velika, de se Bogu usmili. — Od ene strani to res mnoge okoljšine teh krajev storé, ktere se ne dajo odverniti; od druge strani pa so té revšine mnoge napake krive, ktere se morajo zgol kmetam pripisati, in sicer zató: kér si 1) skorej nič ne prizadevajo, kmetijstva poboljšati, in kér 2) šég ne opustijo, ktere njih premoženju velik velik kvár delajo.

Kar kmetijstvo zadene, vedno pri starim tičijo, také de njih kmetovanje ni na višji stopni zdaj, kakor je bilo pred 200 ali 300 léti. Zlasti pa so v obdelovanji sadnih dreves — ne rečem rad — strašno zanikerni. Ko bi se s sadjorejo pridniši pečali, ali vsaj sto in sto praznih krajev s sadnimi drevesci zasadili, koliko več živeža in denarja bi si pridobili!

Ali nič menj kot to. — Od dedov vsajene drevesa pustijo rasti in sad nositi, kakor same hočejo; — koliko jih še gosenčniga mešičevja ne otrebi, ne pa de bi jih včasih oklestili, obrezali, jim pognojili i. t. d.

Skušnja je pokazala, de se v marsikterim kraju murbe práv dobro obnašajo, in de se od židnih goséne práv lepi mešički (kokoni) dobé, vender ne vém ne eniga